SALV
Strategische Adviesraad
LANDBOUW • VISSERIJ

Advies

Pelsdieren en foie gras d.m.v. dwangvoedering

Brussel, 21 september 2018

Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij • Wetstraat 34-36, 1040 Brussel • T +32 2 209 01 11
info@salv.be • www.salv.be

De Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij adviseert de beleidsmakers, in hoofdzaak de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement, over landbouw en visserij in de brede zin van het woord. De adviezen, zoals vastgesteld door de belanghebbenden vertegenwoordigd in de adviesraad, passen in een gedragen politieke besluitvorming.

Adviesdossier: Ontwerp van decreet houdende een verbod op het houden van pelsdieren en op het houden van dieren voor de productie van foie gras door middel van dwangvoedering (VR 20/07/2018)

Adviesontvanger: Ben Weyts - Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn

Kopie: Joke Schauvliege

Ontvangst adviesvraag: n.v.t.

Adviestermijn: n.v.t.

Decretale opdracht: SERV-decreet 7 mei 2004 art. 20 (SAR-functie): SALV adviseert op eigen initiatief.

Goedkeuring raad: 21 september 2018

Adviesnummer: 2018-12

Dossierhouder: Wouter Vanacker – wvanacker@serv.be – 0493/55.87.66

Contactpersoon: Koen Carels – kcarels@serv.be – 0499/59.37.16

De heer Ben Weyts
Vlaams Minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn
Martelaarsplein 7
B-1000 Brussel

contactpersoon
Koen Carels
kcarels@serv.be

ons kenmerk
SALV_ADV_2018-12_Pelsdieren_def

Brussel
21 september 2018

Advies Pelsdieren en foie gras d.m.v. dwangvoedering

Mijnheer de minister

Met dit briefadvies wenst de Strategische Adviesraad Landbouw en Visserij u te adviseren over het ontwerp van decreet houdende een verbod op het houden van pelsdieren en op het houden van dieren voor de productie van foie gras door middel van dwangvoedering. Over het ontwerp van decreet had de adviesraad verwacht een adviesvraag te ontvangen aangezien zowel pelsdierhouderij als de eendenhouderij, waarbij foie gras geproduceerd wordt, als landbouwactiviteit te beschouwen zijn.

De SALV is als strategische adviesraad voor landbouw en visserij bevoegd voor deze materie. De SALV gaf reeds eerder adviezen over materie op het raakvlak van dierenwelzijn en landbouw. Om maar enkele dossiers te noemen:

- SALV-advies van 24/3/2014 over biggencastratie;
- SALV-advies van 29/1/2016 over het transport van dieren en over de huisvestigingssystemen in de konijnenhouderij;
- SALV-advies van 27/10/2017 over het verbod op blokstaarten;
- …

De SALV brengt voorliggende advies bijgevolg uit op eigen initiatief.

Krachtlijnen

- **De SALV aanvaardt de beslissing van de Vlaamse Regering om uit hoofde van dierenwelzijn de pelsdierhouderij en de productie van foie gras d.m.v. dwangvoedering stop te zetten op 1 december 2023.**
- **Waarborg een volledige schadeloosstelling.**
- **De SALV ziet in dit specifiek geval geen meerwaarde voor een degressieve vergoeding.**
- **Voer de vergoedingsregeling voor stopzetting of reconversie uit in overeenstemming met de vigerende uitvoeringsprocedures van het decreet Landinrichting, en in overleg met sector.**
- **Hou bij de uitvoering van de uitstapregeling met reconversie rekening met nog lopend onderzoek naar de mogelijke reconversiestrategieën binnen de foie gras productie.**
- **Overleg en communiceer daarna tijdig, duidelijk én correct met de betrokken houders.**

Situering

Pelsdieren en foie gras d.m.v. dwangvoedering in Vlaanderen

Vlaanderen telt 17 pelsdierhouderijen. Er worden enkel nertsen gehouden. In totaal zijn een 55.000- tal fokteven vergund, met een jaarlijkse productie van ongeveer 200.000 pelzen. Direct en indirect (pelsdierhouderijen, bontverwerkers, leerlooierijen) zou het aantal werknemers een 200-tal bedragen[1].

Traditioneel werden ganzen gebruikt voor de productie van foie gras. Momenteel worden echter voornamelijk eenden gebruikt. De Europese regelgeving legt minimale gewichten vast voor de lever om het eindproduct de naam ‘foie gras’ te mogen geven. Waar bij ganzen niet uitgesloten is dat, in de juiste omstandigheden, sommige dieren deze minimale norm kunnen bereiken zonder dwangvoederen, is dit voor eenden tot op heden niet het geval. Vlaanderen telt één foie gras-producent, die uitsluitend eenden gebruikt.

Ontwerp van decreet: verbod en overgangsbepaling

Het voorliggend ontwerp van decreet voorziet wijzigingen aan de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren. De wijzigingen (arts. 3-4 en 7-8) hebben tot doel een verbod in te stellen op het houden van pelsdieren en op het houden van dieren voor de productie van foie gras door middel van dwangvoedering. Tot 30 november 2023 geldt een uitdoofmaatregel voor bestaande bedrijven indien de productie onder de volgende voorwaarden geschiedt:

1° uitsluitend met de diersoort die op het ogenblik van inwerkingtreding van dit decreet gehouden wordt;

[1] Vlaamse Regering, 20 juli 2018, Pelsdierendecreet: ontwerp van decreet, Reguleringsimpactanalyse, p. 10.

2° met niet meer dieren dan het maximale aantal dat gehouden kan worden in de installaties die op het ogenblik van inwerkingtreding van het decreet van … houdende een verbod op het houden van pelsdieren en op het houden van dieren voor de productie van foie gras door middel van dwangvoedering aanwezig zijn;
3° aan de meldingsplicht, vermeld in artikel 9ter, hebben voldaan;
4° op dezelfde locatie als waar de dieren werden gehouden op het tijdstip van melding.

De meldingsplicht wordt ingesteld omwille van de redenering dat de indelingsregels in VLAREM II Bijlage 1 niet noodzakelijk alle betrokken houderijen vergunningsplichtig maken. Het feit dat iemand beschikt over een milieuvergunning voor een bepaalde locatie betekent ook niet dat die persoon op die locatie ook effectief dieren houdt. In de begeleidende nota wordt de instelling van een meldingsplicht ten slotte ook gemotiveerd door het gebrek aan overwegingen inzake dierenwelzijn in de omgevingsvergunning. Doordat geen oppervlaktenormen voor de betreffende groep dieren zijn vastgesteld, zou de omgevingsvergunning immers uitsluitend rekening houden met het maximale aantal dieren dat uit *milieutechnische* overwegingen in de houderij mag gehouden worden. De vaststelling van het maximale aantal dieren in de melding dient volgens het ontwerp van decreet rekening te houden met milieutechnische overwegingen én met beperkingen volgend uit de dierenwelzijnsregelgeving.[2]

Motivering

In de nota bij het ontwerp van decreet, in de begeleidende reguleringsimpactanalyse en in de memorie van toelichting geeft de Vlaamse Regering aan dat de beslissing werd genomen omdat de publieke opinie de pelsdierkweek steeds meer in vraag stelt, zowel omwille van dierenwelzijn als vanuit ethisch oogpunt. “Onze maatschappij aanvaardt niet langer dat dieren worden gedood voor een luxeproduct, terwijl er talrijke alternatieve voorhanden zijn.”

Wat de pelsdierhouderij betreft, fundeert de Vlaamse Regering haar argumenten op een reguleringsimpactanalyse. Op basis van een aantal wetenschappelijke studies wordt daarin besloten dat de pelsdierhouderij het welzijn van de dieren ernstig aantast. Om te voldoen aan de behoeften van nertsen, zouden zeer grote aanpassingen aan de huidige huisvestings- en managementpraktijken nodig zijn, met een belangrijke financiële impact, zowel door een verminderde opbrengst doordat minder dieren per oppervlakte gehouden zouden kunnen worden als door de te gebruiken materialen en de toename in arbeidsuren. Die impact is dermate groot dat de pelsdierhouderij hierdoor niet langer rendabel zou zijn[3]. Ten slotte wordt de nerts als een invasieve exoot beschouwd, waardoor steeds het risico bestaat op verstoring van inheemse fauna.

De argumentatie van de Vlaamse Regering om de productie van foie gras d.m.v. dwangvoedering te verbieden, wordt onder meer geruggesteund door een advies van de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn. Dat advies beveelt de invoering van een verbod op deze productiemethode aan, en vraagt om uitdovende maatregelen te voorzien voor het

[2] Vlaamse Regering, 20 juli 2018, Pelsdierendecreet: ontwerp van decreet, Nota, p. 10.
[3] Vlaamse Regering, 20 juli 2018, Pelsdierendecreet: ontwerp van decreet, Reguleringsimpactanalyse, p. 10.

bestaande bedrijf.[4]

Vergoeding

Het ontwerp van decreet voorziet een vergoedingsregeling voor de getroffen bedrijven, zowel in het geval van een bedrijfsstopzetting als van een reconversie (art. 10). De vergoeding zal degressief kunnen afnemen volgens een door de Vlaamse Regering te bepalen formule. De Landcommissies worden belast met het bepalen van de vergoeding. De vergoedingsregeling zal verder uitgewerkt worden in een Besluit van de Vlaamse Regering[5].

Advies

[1] De SALV aanvaardt de beslissing van de Vlaamse Regering om uit hoofde van dierenwelzijn de pelsdierhouderij en de productie van foie gras d.m.v. dwangvoedering stop te zetten op 1 december 2023.

[2] Waarborg een volledige schadeloosstelling. Een uitdoofscenario is voor de SALV maar aanvaardbaar indien dit gekoppeld wordt aan een vergoeding voor de stopzetting of reconversie van de betrokken bedrijven die een volledige schadeloosstelling waarborgt, rekening houdend met de situatie van de betrokken houderijen op de datum van inwerkingtreding van het decreet.

[3] De SALV ziet in dit specifiek geval geen meerwaarde voor een degressieve vergoeding. Gezien de korte termijn waarbinnen het verbod gerealiseerd wordt en het absoluut karakter ervan, ziet de SALV, in dit specifiek geval, geen maatschappelijke meerwaarde in het systeem van een degressieve vergoeding, dat mogelijks in strijd is met het gelijkheidsbeginsel. De raad is wel van mening dat de betrokken bedrijven op de gepaste manier begeleid en geadviseerd moeten worden om een vroegtijdige uitstap aan te moedigen en te faciliteren.

[4] Voer de vergoedingsregeling uit in overeenstemming met de vigerende uitvoeringsprocedures inzake Landinrichting, en in overleg met sector. De SALV stelt vast dat de decretale vergoedingsregeling afgestemd is op de bepalingen daarover in het decreet Landinrichting. De adviesraad rekent erop dat de Vlaamse Regering diezelfde afstemming aanhoudt in het besluit van de Vlaamse Regering, die de uitvoering van het Pelsdierendecreet zal regelen. Daarin dienen de uitvoeringsbepalingen en de operationalisering namelijk naadloos aan te sluiten op het uitvoeringsbesluit bij het decreet Landinrichting en het flankerend beleid dat op die basis reeds in uitvoering is. De SALV dringt ook aan om de sector nauw te betrekken bij de bepaling van de parameters op basis waarvan de vergoedingen zullen worden berekend.

[5] Hou bij de uitvoering van de uitstapregeling met reconversie rekening met nog lopend onderzoek naar de mogelijke reconversiestrategieën binnen de foie gras

---

[4] Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn, 25 april 2018, Advies Dwangvoederen bij de productie van foie gras. https://www.lne.be/sites/default/files/atoms/files/Advies%20VRvD%20foie%20gras%2025042018.pdf

[5] Vlaamse Regering, 20 juli 2018, Pelsdierendecreet: ontwerp van decreet, Memorie van Toelichting, p. 11-12.

productie. De adviesraad stelt vast dat de Vlaamse Regering de resultaten van de driejarige studie rond het dwangmatig voederen voor de productie van foie gras niet afwacht om een verbod op het dwangmatig voederen in te stellen[6]. Die studie omvat tevens een onderzoek naar de reconversiemogelijkheden met behoud van foie gras als productieoriëntatie. Met het oog op de correcte ondersteuning van de reconversie is het vanzelfsprekend dat de Vlaamse Regering de conclusies van de studie aftoetst met de sector. Vervolgens dient zij passend gevolg te geven aan de bevindingen bij de uitvoering van het decreet.

[6] Overleg en communiceer tijdig, duidelijk en correct met de betrokken houders. De SALV wijst de overheid op haar verantwoordelijkheid om de uitdoof- en vergoedingsregeling op transparante wijze met de betrokken houders te overleggen en te communiceren. Inspraak en overleg garanderen daarbij dat de stopzetting van de activiteiten en de eventuele reconversie van het landbouwbedrijf op een economisch haalbare en sociaal aanvaardbare manier gebeurt.

Hoogachtend

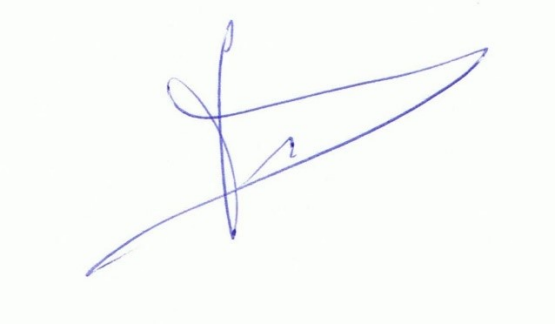

Hendrik Vandamme

voorzitter

Kopie: Joke Schauvliege

[6] Vlaamse Regering, 20 juli 2018, Pelsdierendecreet: ontwerp van decreet, Memorie van Toelichting, p. 4.